

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

2015

7-8

Redakcja
Jacek Gudowski
Maciej Machowski

Współpraca
Joanna Buchalska, Przemysław Gumiński,
Maciej Plaskacz, Joanna Studzińska,
Arkadiusz Turczyn, Andrzej Zielony

Fotografie
Jacek Gudowski

przy udziale

Wolters Kluwer SA
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
www.wolterskluwer.pl

infolinia: 801 044 545
tel. 22 535 82 03
e-mail: handel@wolterskluwer.pl

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego we wniosku z dnia 17 grudnia 2014 r., BSA I-4110-8/14, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu Sądowi Najwyższego, zagadnienia prawnego:

„Czy sąd może z urzędu stwierdzić nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie na rzecz osoby, która o to nie wносиła?”
podjął uchwałę:

Stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości może nastąpić tylko na rzecz osoby wskazanej przez wnioskodawcę lub innego uczestnika postępowania.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 11 czerwca 2015 r., III CZP 112/14, T. Ereciński, J. Gudowski, B. Myszka, K. Pietrzykowski, K. Tyczka-Rote, K. Zawada, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 6 marca 2015 r., I ACa 876/14, zagadnienia prawnego:

„1. Czy roszczenie o wypłatę dywidendy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jest roszczeniem okresowym, do którego ma zastosowanie art. 118 k.c.?”

2. Czy postępowanie likwidacyjne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowi przeszkodę dla uwzględnienia przez sąd roszczenia wspólnika o wypłatę dywidendy powstałego w wyniku uchwały zgromadzenia wspólników podjętej przed otwarciem likwidacji?”

podjął uchwałę:

1. Roszczenie wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o wypłatę dywidendy nie jest roszczeniem o świadczenie okresowe.

2. W okresie likwidacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, do czasu spłaty jej zobowiązań, nie jest dopuszczalne dokonywanie wypłat dywidendy, także wtedy, gdy uchwała o podziale zysku została podjęta przed otwarciem likwidacji (art. 275 § 2 k.s.h.).

(uchwała z dnia 18 czerwca 2015 r., III CZP 31/15, Z. Kwaśniewski, W. Katner, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 17 marca 2015 r., II Cz 202/15, zagadnienia prawnego:

„Czy po przekazaniu sprawy przez sąd prowadzący elektroniczne postępowanie upominawcze do sądu właściwości ogólnej pozwanego na podstawie przepisu art. 505³³ § 1 k.p.c. dopuszczalne jest wzywanie powoda, na podstawie przepisu art. 130 § 1 k.p.c., do usunięcia braków formalnych pozwu poprzez przedłożenie odpisu pozwu wraz z załącznikami oraz poprzez złożenie pozwu na urzędowym formularzu (gdy sprawa rozpoznawana jest w postępowaniu uproszczonym), w terminie tygodniowym, pod rygorem zwrotu pozwu?”

podjął uchwałę:

Po przekazaniu sprawy przez sąd prowadzący elektroniczne postępowanie upominawcze do sądu właściwości ogólnej na podstawie art. 505³³ § 1 k.p.c. nie wzywa się powoda na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. do usunięcia braków formalnych pozwu przez

przedłożenie odpisu pozwu wraz z załącznikami oraz gdy sprawa rozpoznawana jest w postępowaniu uproszczonym przez złożenie pozwu na urzędowym formularzu.

(uchwała z dnia 25 czerwca 2015 r., III CZP 33/15, I. Koper, M. Bączyk, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 4 marca 2015 r., XXIII Ga 1776/14, zagadnienia prawnego:

„Czy rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego Nr 50 z dnia 7 sierpnia 2007 r., w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie (Dz.Urz. Woj. Maz. z 2007 r. Nr 156, poz. 4276) utraciło moc z dniem 15 listopada 2008 r.?”
podjął uchwałę:

Rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego nr 50 z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie (Dz.Urz. Województwa Mazowieckiego z 2007 r. Nr 156, poz. 4276) nie utraciło mocy z dniem 15 listopada 2008 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

(uchwała z dnia 25 czerwca 2015 r., III CZP 34/15, I. Koper, M. Bączyk, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 23 marca 2015 r., XII Gz 103/15, zagadnienia prawnego:

„Czy przepis art. 1165 k.p.c. w zakresie, w którym przewiduje odrzucenie pozwu w razie podniesienia przez pozwanego zarzutu zapisu na

sąd polubowny znajduje odpowiednie zastosowanie w postępowaniu pojednawczym odnośnie wniosku o zavezwanie do próby ugodowej?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 18 czerwca 2015 r., III CZP 30/15, Z. Kwaśniewski, W. Katner, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 23 września 2014 r., II Ca 1018/14, zagadnienia prawnego:

„Czy prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności nieruchomości przed datą 3 sierpnia 2008 r. skutkowało wygaśnięciem nabytej przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 18 czerwca 2015 r., III CZP 32/15, Z. Kwaśniewski, W. Katner, M. Romańska)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem z dnia 12 marca 2015 r., V Cz 104/15, zagadnienia prawnego:

„Czy w związku z wnioskiem wierzyciela o przeprowadzenie egzekucji z ruchomości dłużnika (art. 844 i nast. k.p.c.) – w stanie prawnym w dacie wszczęcia postępowania egzekucyjnego 26 maja 2000 r. – bezczynność organu egzekucyjnego przy braku czynności wierzyciela po wysłuchaniu go w trybie art. 827 k.p.c. – prowadzi do umorzenia postępowania z mocy prawa z art. 823 k.p.c.?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 25 czerwca 2015 r., III CZP 39/15, I. Koper, M. Bączyk, A. Owczarek)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNĘCIA

III CZP 58/15

„Czy współuczestnikom formalnym, o jakich mowa w art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c., reprezentowanym przez tego samego pełnomocnika procesowego, będącego adwokatem lub radcą prawnym, sąd przyznaje zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 4 marca 2015 r., II Ca 976/14, E. Żak, I. Tchórzewska, A. Podolska-Kojtych)

Sąd Okręgowy wskazał, że brak przepisów ograniczających swobodę decydowania o przyznaniu wynagrodzenia pełnomocnika reprezentującego kilka osób stwarza możliwości przyznania jednego wynagrodzenia każdemu ze współuczestników. Przemawia za tym art. 98 § 1 k.p.c., w którym określono, że zwrot kosztów procesu powinien nastąpić na rzecz „przeciwnika”, a nie na rzecz strony w znaczeniu procesowym. Termin „przeciwnik” oznacza tu każdą osobę, każdy pojedynczy podmiot występujący w procesie po stronie przeciwnej (powodowej lub pozwanej), niezależnie od tego, jak liczne jest po stronie wygrywającej grono współuczestników. Stosując zatem wykładnię gramatyczną, należy cytowaną normę odczytać w ten sposób, że każdemu współuczestnikowi wygrywającemu sprawę należy się od strony przegrywającej zwrot poniesionych przez niego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego obejmującego wynagrodzenie radcy prawnego lub adwokata.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, nie kryterium przedmiotowe (sprawa), które nie uwzględnia liczby podmiotów występujących w charakterze powoda lub pozwanego, ale właśnie kryterium podmiotowe powinno decydować o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego („zwrócić przeciwnikowi”), bez względu na to, czy pełnomocnik reprezentuje w tym samym procesie jeszcze inne osoby (innych współuczestników). Gdyby wolą ustawodawcy było ograniczenie możliwości przyznania więcej niż jednego wynagrodzenia kilku współuczestnikom reprezentowanym przez tego samego pełnomocnika procesowego, to – zgodnie z wyznacznikiem przedmiotowym – mowa byłaby o zwrocie kosztów pełnomocnikowi (za prowadzenie sprawy), a nie jego mocodawcy („przeciwnikowi”).

Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że gdy każdy z wygrywających sprawę współuczestników reprezentowany jest przez innego radcę prawnego lub adwokata, to wówczas każdy ze współuczestników uzyska na swoją rzecz zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wynagrodzenia jednego pełnomocnika. Trudno zaakceptować sytuację, w której współuczestnikom reprezentowanym w procesie przez tego samego radcę prawnego (adwokata) sąd przyznaje zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego tylko pełnomocnika. Ponadto ewidentnie sprzeczne z art. 98 § 1 k.p.c. jest przerzucenie ciężaru ponoszenia kosztów wynagrodzenia pełnomocnika na stronę wygrywającą proces przez nieracjonalne jurydycznie zwolnienie strony przegrywającej od obowiązku ich zwrotu tylko dlatego, że po stronie wygrywającej występował jeden, ten sam pełnomocnik reprezentujący kilku współuczestników.

W orzecznictwie prezentowane jest również stanowisko odmienne, aprobujące rozwiązanie – jedno wynagrodzenie dla kilku współuczestników. W uchwale z dnia 30 stycznia 2007 r., III CZP 130/06 (OSNC 2008, nr 1, poz. 1) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że wygrywającym proces współuczestnikom, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c., reprezentowanym przez tego samego radcę prawnego, sąd przyznaje zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika. Pogląd ten opiera się na kryterium przedmiotowym, według którego sprawa jest jedna niezależnie od tego, czy po stronie wygrywającej występuje wiele podmiotów, czy jeden. Wielopodmiotowy charakter

strony reprezentowanej przez pełnomocnika może natomiast stanowić przesłankę wpływającą na ocenę przez sąd wysokości niezbędnych kosztów, o których mowa w art. 98 § 1 i § 3 i art. 109 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy wskazał, że pogląd Sądu Najwyższego na temat zasądzenia tylko jednego wynagrodzenia, ale przyznawanego na rzecz kilku współuczestników w stawce wyższej niż minimalna jest uważany za nietrafny. Krytycy, wskazując na ułomność tego rozwiązania, pytają zwłaszcza o sytuację, w której jeden pełnomocnik reprezentuje więcej niż sześć osób występujących po tej samej stronie; przykład ten w sposób jaskrawy obrazuje, że wówczas nie każdy z wygrywających sprawę współuczestników uzyska zwrot pełnej wysokości poniesionych przez siebie kosztów zastępstwa procesowego, gdyż sąd może przyznać zwrot wynagrodzenia pełnomocnika jedynie w wysokości nie wyższej niż sześciokrotność stawki minimalnej.

Sąd Okręgowy zastrzegł, że z treści uzasadnienia omawianej uchwały nie wynika wprost, aby Sąd Najwyższy czynił rozróżnienie między współuczestnictwem materialnym a współuczestnictwem formalnym. Rozstrzygana w niniejszej sprawie kwestia dotyczy współuczestnictwa formalnego w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c., ponieważ uprawnienia powódek nie są wspólne, lecz odrębne, choć jednego rodzaju i zostały oparte jedynie na jednakowej, a nie na tej samej podstawie faktycznej i prawnej. W związku z tym każda z powódek mogłaby swoich roszczeń dochodzić w oddzielnym procesie.

M.M.

*

III CZP 59/15

„Czy w stanie prawnym obowiązującym po wejściu w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz.U. z dnia 30 kwietnia 2013 r., poz. 518), wynagrodzenie instytutu naukowego lub naukowo-badawczego za sporządzoną opinię powinno być określone w oparciu o stawki wskazane w tym rozporządzeniu,

z uwzględnieniem zasad określonych w art. 89 i następnie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) czy też w oparciu o stawki i zasady określania wynagrodzenia, stosowane w instytucie sporządzającym opinię?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 kwietnia 2015 r., I ACz 387/15, B. Wojtasiak, J. Chojnowska, B. Suter)

Sąd Okręgowy przyjął – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. – że jeżeli instytut naukowy sporządził opinię spoza dziedziny medycyny, to wynagrodzenie za wykonaną pracę powinno być określane według stawki wynagrodzenia biegłych wskazanych w tym rozporządzeniu, z uwzględnieniem zasad określonych w art. 89 i nast. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Można uznać, że skoro wynagrodzenie instytutu naukowego za sporządzenie opinii w dziedzinie medycyny należy określić według stawki wynagrodzenia biegłych albo taryfy zryczałtowanej wskazanej w załączniku nr 2 do rozporządzenia, to wynagrodzenie instytutu naukowego za sporządzenie opinii spoza dziedziny medycyny, przy braku przepisu odpowiadającego § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r., powinno być określone według stawki wynagrodzenia biegłych.

W orzecznictwie przyjmuje się, że do ustalenia wynagrodzenia instytutu naukowego lub naukowo-badawczego za sporządzenie opinii spoza dziedziny medycyny stosuje się zasady określone w art. 89 i nast. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd Apelacyjny opowiedział się jednak za poglądem, że po wejściu w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. wynagrodzenie instytutu naukowego za sporządzenie opinii co do zasady – powinno być ustalane według stawek i zasad określania wynagrodzenia, stosowanych w instytucie sporządzającym opinię. Przemawiają za tym odrębne podstawy żądania przez instytut naukowy oraz przez biegłego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Instytut naukowy może żądać wynagrodzenia za wykonaną pracę na podstawie art. 291 k.p.c., biegły zaś ma prawo żądać wynagrodzenia za wykonaną pracę

na podstawie art. 288 k.p.c. Przepis § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. stanowi wyjątek i ani na jego podstawie, ani na podstawie żadnego innego przepisu tego rozporządzenia nie można przyjąć, że wynagrodzenie instytutu naukowego za sporządzenie opinii spoza dziedziny medycyny powinno być określane według stawki wynagrodzenia biegłych.

Kolejnym argumentem jest to, że opinii instytutu naukowego zasięga się, gdy podlegający ocenie sądu problem, ze względu na jego złożoność, wymaga wyjaśnienia przez specjalistów o szczególnie wysokim stopniu przygotowania praktycznego i teoretycznego i gdy konieczne jest wykorzystanie najnowszych wyników badań naukowych, których przeprowadzenie wiąże się z kosztami. Tylko wtedy, gdy w instytucie naukowym nie obowiązuje stosowny akt prawny, z którego wynikają stawki i zasady określania wynagrodzenia za sporządzenie opinii, wynagrodzenie instytutu za sporządzenie opinii powinno być określane według stawek wynagrodzenia biegłych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r., z uwzględnieniem zasad określonych w art. 89 i nast. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, chyba że jest to opinia w dziedzinie medycyny, za której sporządzenie wynagrodzenie można określić według stawki wynagrodzenia biegłych albo taryfy zryczałtowanej wskazanej w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r.

M.M.

*

III CZP 60/15

„Czy w sprawie o zavezwanie do próby ugodowej przeciwnika będącego ubezpieczycielem, właściwym do rozpoznania sprawy jest wyłącznie sąd ogólnie właściwy dla przeciwnika, czy też możliwe jest rozpoznanie jej przez sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia jeśli uprawniony dokona takiego wyboru?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 20 maja 2015 r., VII Cz 243/15, R. Krawczyk, H. Matuszewska, M. Lewandowski)

W ocenie Sądu Okręgowego, możliwe są dwie wykluczające się interpretacje art. 185 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., który w zakresie, w jakim reguluje problematykę właściwości sądu pozostał praktycznie w redakcji niezmienionej od 50 lat i nie uwzględnia zmiany warunków społecznych i gospodarczych.

Pierwsza – ściśle gramatyczna – wskazująca, że niezależnie od okoliczności i charakteru sprawy właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd właściwości ogólnej przeciwnika (art. 27–30 k.p.c.). W przypadku ubezpieczycieli, z których większość ma siedzibę w Warszawie, z reguły właściwy jest jeden z sądów warszawskich. Jak się wydaje, ten kierunek wykładni omawianego przepisu dominuje w orzecznictwie sądów powszechnych, brak natomiast wypowiedzi Sądu Najwyższego dotyczących tego zagadnienia.

Sąd drugiej instancji przedstawił też inną wykładnię, uwzględniającą założenia i cele, które legły u podstaw wprowadzenia do ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej szczególnych przepisów o właściwości miejscowej. Uwzględniając specyfikę tych spraw, ustawy te dają prawo wyboru sądu. Ta swoista właściwość przemienna pozwala na wytoczenie powództwa przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, albo sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego, uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia. Nie ma wątpliwości, że celem takiego unormowania jest umocnienie pozycji osób, którym przyznano to uprawnienie wobec zakładu ubezpieczeń.

Określenie we wskazanych przepisach właściwości przemiennej wyłącznie w zakresie postępowania rozpoznawczego nie jest celowym pominięciem ustawodawcy. Jak stwierdził Sąd Okręgowy, trudno sobie wyobrazić aby racjonalny ustawodawca przyznawał pewnej grupie podmiotów szczególne względy w zakresie dochodzenia roszczeń i równocześnie świadomie ograniczał ich prawa w postępowaniu mającym doprowadzić do zawarcia ugody oraz wyeliminowania konieczności przeprowadzenia procesu. Taką samą co do skutków ugodę mogą zawrzeć te same strony w następstwie wytoczenia powództwa o to samo roszczenie w ramach postępowania rozpoznawczego. Nie

ma jakichkolwiek podstaw do uznania, że racjonalnie działający ustawodawca różnicuje sądy właściwe do zawarcia ugody ze względu na to, czy do ugody ma dojść przed wytoczeniem powództwa, czy w jego trakcie.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, więcej argumentów przemawia za odejściem od wykładni gramatycznej i uznaniem, że w sprawie dotyczącej zawezwania do próby ugodowej właściwość miejscowej sądu rejonowego nie należy określać wyłącznie na podstawie art. 27–30 k.p.c.

M.M.

*

III CZP 61/15

„Czy osoba, której po wygaśnięciu stosunku użyczenia przyznano uprawnienie do lokalu socjalnego na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 150), obowiązana jest do opłacania odszkodowania, o którym mowa w art. 18 ust. 3 ww. ustawy, w okresie od uprawomocnienia się wyroku eksmisyjnego do złożenia przez gminę oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego, a jeżeli tak to w jakiej wysokości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 13 stycznia 2015 r., II Ca 398/14, M. Wojtkiewicz, M. Grzesik, M. Ernest)

Sąd Okręgowy stwierdził, że bez względu na ujęcie charakteru świadczenia wynikającego z art. 18 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, to z brzmienia tego przepisu wynika, iż ustanawia on ogólną regułę „rekompensaty” należnej właścicielowi lokalu z tytułu zajmowania go przez osoby niemające do tego tytułu prawnego. Nie zgodził się ze stwierdzeniem, że ci, którzy używali lokalu na podstawie nieodpłatnych tytułów, wobec których sąd orzekł o wstrzymaniu eksmisji do czasu dostarczenia im właściwego lokalu, powinni płacić odszkodowanie według reguł określonych w art. 18 ust. 2 ustawy, gdyż ust. 3 wyraźnie stanowi, że lokator nie może być

zobowiązany do zapłaty kwot wyższych niż te, do których zobowiązany był na podstawie uprzednio istniejącego stosunku prawnego. Przy tym chodzi tylko o te opłaty i czynsz, których uiszczanie było obowiązkiem wynikającym ze stosunku prawnego. W przypadku umowy użyczenia, która jest stosunkiem nieodpłatnym, biorący do używania ponosi zwykle koszty utrzymania rzeczy użyczonej i tylko do takich kosztów może ograniczać się roszczenie właściciela, jeśli bowiem osoba taka nie uiszczała uprzednio czynszu, to zgodnie z art. 18 ust. 3 nie może być następnie obciążona obowiązkiem wnoszenia odszkodowania równego wysokości czynszu.

Niezależnie od tego taki zabieg interpretacyjny pozbawiałby również sensu uregulowanie zawarte w art. 18 ust. 3 ustawy, które ma charakter szczególny. Nawet przy przyjęciu, że biorący rzecz do używania, który uzyskał prawo do lokalu socjalnego, powinien następnie płacić czynsz właściwy dla umowy najmu, wymieniony przepis stałby się bezprzedmiotowy, a zakres odpowiedzialności byłoby w tej sytuacji identyczny z określonym w art. 18 ust. 2.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie jest uzasadniony pogląd, że pominięcie w art. 18 ust. 3 ustawy nieodpłatnych tytułów do zajmowania lokalu powinno skutkować twierdzeniem, iż lokatorzy, w razie wygaśnięcia tytułu do zajmowania lokalu, zwolnieni są zupełnie z obowiązku opłacania jakiegokolwiek odszkodowania. W praktyce powodowałoby to objęcie nieodpłatnych typów stosunków prawnych silniejszą ochroną niż stosunków prawnych odpłatnych. Ustanie nieodpłatnego stosunku prawnego znacznie polepszałoby sytuację lokatora, który do czasu zaoferowania lokalu zamiennego lub socjalnego nie może z lokalu zostać usunięty, a ponadto nie jest obciążony jakimikolwiek opłatami.

Sąd Okręgowy dostrzegł, że nieodpłatny charakter umowy podstawowej nie powinien aż tak znacząco i tak dalece wpływać na sytuację strony użyczającej, w praktyce bowiem może się zdarzyć – co pokazuje rozpoznawana sprawa – że prawny stosunek podstawowy i jego nieodpłatny charakter wykreowany zostaje nie przez obecnego właściciela, lecz np. poprzednika prawnego. W takiej sytuacji właściciel lokalu (niebędący użyczającym) zostałby pozbawiony przedmiotu własności, a jednocześnie ze względu na nieodpłatny charakter pierwotnego stosunku, nie otrzymałby „rekompensaty” za zajmowanie

lokalu bez tytułu prawnego do czasu zaoferowania lokalu zamiennego lub socjalnego.

M.M.

*

III CZP 63/15

„Czy odpowiedzialność ubezpieczyciela wynikająca z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych z tytułu roszczenia o pokrycie kosztów leczenia prywatnego na podstawie art. 444 § 1 k.c. jest uzależniona od braku możliwości skorzystania przez poszkodowanego z leczenia lub rehabilitacji w ramach uspołecznionej służby zdrowia albo wydłużonego okresu oczekiwania na takie leczenie lub rehabilitację, mającego ujemny wpływ na stan zdrowia poszkodowanego?”

(wniosek Rzecznika Ubezpieczonych z dnia 18 czerwca 2015 r., RU/116/AD/15)

Wnioskodawca podniósł, że problemy dotyczące roszczeń o pokrycie kosztów leczenia prywatnego sprowadzają się do określenia celowości poniesionych wydatków podlegających wyrównaniu.

W postępowaniach sądowych mających za przedmiot te roszczenia argumentacja niektórych ubezpieczycieli opiera się na okoliczności przysługiwania poszkodowanemu uprawnień do publicznych świadczeń opieki zdrowotnej, niewykazania przez poszkodowanego faktu skorzystania z wszelkich możliwości podjęcia leczenia i rehabilitacji w ramach publicznej służby zdrowia, niewykazania braku możliwości skorzystania w odpowiednim czasie z pomocy medycznej w publicznej placówce służby zdrowia (czego niekiedy ubezpieczyciele żądają już na etapie postępowań likwidacyjnych, a nie ma podstawy prawnej do żądania przez poszkodowanego zaświadczenia w tym przedmiocie od placówek służby zdrowia). Pomija się przy tym, że konieczność pokrycia kosztów leczenia jest następstwem czynu niedozwolonego ubezpieczonego sprawcy i że celem publicznej służby zdrowia nie jest ograniczenie w odpowiedzialności sprawcy szkody lub zmniejszenie zobowiązań ubezpieczyciela.

Korzystanie z prywatnych świadczeń medycznych jest natomiast powszechne i uzasadnione większą dostępnością świadczeń, czasem oczekiwania, lepszym sprzętem diagnostycznym oraz wyższym poziomem obsługi pacjenta.

Wnioskodawca, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyroki z dnia 16 stycznia 1981 r., I CR 455/80, OSNCP 1981, nr 10, poz. 193, z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 113/97, OSNP 1998, nr 5, poz. 163, i z dnia 9 stycznia 2008 r., II CSK 425/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 99), wskazał, że obowiązek pokrycia wszelkich kosztów na podstawie art. 444 § 1 k.c. wymaga wykazania ich celowości i niezbędności, przy czym celowość może być związana nie tylko z możliwością uzyskania poprawy stanu zdrowia, ale również z potrzebą utrzymania tego stanu i jego niepogorszenia (wyrok z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 308/10, OSNC 2011, nr 10, poz. 116). Co więcej, podniósł, że „uwzględnienie roszczenia poszkodowanego, skierowanego przeciwko zobowiązanemu do naprawienia szkody, o wyłożenie z góry sumy potrzebnej na koszty leczenia jest niezależne od tego, czy poszkodowany dysponuje odpowiednimi środkami własnymi na pokrycie wskazanych wyżej kosztów oraz czy jest objęty systemem finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych, chyba, że strona zobowiązana do naprawienia szkody wykaże, że koszty leczenia poszkodowanego zostaną pokryte w całości ze środków publicznych, w tym także przyznawanych w ramach szczególnych procedur obejmujących także decyzje uznaniowe uprawnionych podmiotów” (uzasadnienie wyroku z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 384/07, nie publ.). Poszkodowany zatem powinien jedynie wykazać kwotę potrzebną na pokrycie kosztów leczenia.

Orzecznictwo sądów powszechnych nie jest jednak jednolite. Część sądów przyjmuje przytoczone stanowisko, a niektóre sądy dodają, że poszkodowany ma prawo wyboru sposobu leczenia; ma prawo leczyć się tam, gdzie skuteczność leczenia jest największa, a nie ma obowiązku skorzystania z publicznej służby zdrowia oraz wykazywania prawa do publicznych świadczeń pomocy zdrowotnej i długiego okresu czasu oczekiwania na nie. Ponadto istotne jest tylko uzasadnione przekonanie poszkodowanego o spodziewanej poprawie jego stanu zdrowia bez względu na to, czy podjęte działania przyniosły poprawę zdrowia. Nie ma

również podstaw do odmiennego traktowania przez sądy osób, którym przysługują świadczenia publiczne wobec tych, którzy takich uprawnień nie mają. Część sądów nie uwzględnia jednak tych argumentów.

Wnioskodawca, opowiadając się za pierwszym kierunkiem orzecznictwa, wskazał, że należy mieć na względzie cel regulacji. Naprawienie szkody będącej następstwem czynu niedozwolonego nie powinno być uzależnione od ubezpieczenia zdrowotnego, którego cel i funkcja jest inna niż kompensacja szkody. Poszkodowani nie mogą zostać pozbawieni właściwego leczenia w odpowiednim czasie, a celowość powinna odnosić się do wykazania potrzeby wydania określonej kwoty.

A.T.

*

III CZP 64/15

„Czy umowa darowizny udziału we współwłasności rzeczy ruchomej na rzecz współwłaściciela tej rzeczy powoduje przejście na obdarowanego uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy w postaci uprawnienia do odstąpienia od umowy sprzedaży w całości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 9 czerwca 2015 r., IX Ca 232/15, A. Żegarska, M. Wieczorkiewicz, K. Skiepmo)

Jak zauważył Sąd drugiej instancji, przepisy kodeksu cywilnego regulujące odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady rzeczy sprzedanej (art. 556–576), a także wady rzeczy darowanej (art. 891–892) nie zawierają unormowań odnoszących się do przejścia uprawnień kupującego na jego następców prawnych. W orzecznictwie i doktrynie – w odniesieniu do umowy sprzedaży – zarysowały się z jednej strony dążenia do rozszerzania podmiotowego zakresu rękojmi, z drugiej zaś istotne rozbieżności, dotyczące uzasadnienia przejścia uprawnień z rękojmi na kolejnych nabywców.

Jak wskazał Sąd Okręgowy, przedstawiciele pierwszego stanowiska twierdzą, że wprowadzie uprawnienia z rękojmi, powstają *ex lege*, to jednak tylko wtedy, gdy strony zawrą określoną umowę. Odpowiedzialność z rękojmi ma więc charakter względny i ogranicza się do stron kon-

kretniej umowy, także w razie wielokrotnej sprzedaży tej samej rzeczy. W konsekwencji, kupującemu przysługują uprawnienia z rękojmi tylko w stosunku do bezpośredniego sprzedawcy.

Zwolennicy drugiego poglądu wskazują natomiast, że uprawnienia z rękojmi, podobnie jak uprawnienia z gwarancji, nie ograniczają się do osoby kupującego, ale przechodzą automatycznie na jego następców. Przejście to uzasadniane jest dwojako; twierdzi się, że uprawnienia te udzielane są kupującemu ze względu na jego prawo własności do określonej rzeczy, jeżeli więc własność rzeczy i związane z nią jej posiadanie przechodzą na inną osobę (dalszego nabywcę), na nią też przechodzą uprawnienia związane z posiadaniem tej rzeczy, do których należy zaliczyć uprawnienia z rękojmi. Wychodzi się także z założenia, że uprawnienia z tytułu rękojmi mają charakter czysto zobowiązaniowy, nie mogą one jednak być ściśle związane z osobą nabywcy.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, że prawo odstąpienia od umowy jest uprawnieniem o charakterze kształtującym, a mechanizm jego realizacji jest odmienny niż przy pozostałych uprawnieniach z rękojmi, kupujący bowiem musi najpierw złożyć oświadczenie, iż od umowy odstępuje, którego następstwem jest dopiero nowe ukształtowanie relacji prawnej pomiędzy nim a sprzedawcą. Dotychczasowe zobowiązanie wygasa, a w jego miejsce pojawia się roszczenie kupującego o zwrot wzajemnych świadczeń (art. 494 w związku z art. 560 § 2 k.c.). Nie jest możliwe, aby kupujący jednostronnym oświadczeniem woli mógł skutecznie doprowadzić do przejścia tego uprawnienia na inną osobę. Przeciwno takiej koncepcji, mającej oparcie w fundamentalnej dla prawa cywilnego zasadzie autonomii woli stron, przemawiają ważne względy teoretyczne i praktyczne.

Sąd Okręgowy zaznaczył jednak, że część doktryny nie aprobuje tego poglądu, stwierdzając, iż jurydyczna argumentacja wyłączająca możliwość przelewu uprawnienia z rękojmi w postaci odstąpienia od umowy sprzedaży nie ma uzasadnienia, nie można bowiem znaleźć potwierdzenia dla poglądu, że uprawnienia z rękojmi nie wykazują tak ścisłego związku z umową sprzedaży, by nie pozwalało to na ich przeniesienia w drodze przelewu na osobę niebędącą stroną umowy.

A.Z.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Sama aprobatą pacjenta dokonania zabiegu, uzyskana w sytuacji braku uprzedniego udzielenia mu przystępnej informacji, nie może być traktowana jako zgoda w rozumieniu art. 32 i 34 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentysty (jedn. tekst: Dz.U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 ze zm.).

(wyrok z dnia 16 maja 2012 r., III CSK 227/11, D. Zawistowski, M. Kocon, M. Szulc, OSNC-ZD 2013, nr 1, poz. 23; BSN 2012, nr 7, s. 13)

Glosa

Marcela Góry, Palestra 2015, nr 5-6, s. 169

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator omówił regulację lekarskiego obowiązku informowania pacjenta oraz źródeł wymagania uzyskania uświadomionej zgody osoby chorej na jakikolwiek zabieg terapeutyczny. Podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że zgoda jest przejawem woli podobnym do oświadczenia woli. Opowiedział się za możliwością zastosowania do zgody pacjenta przepisów kodeksu cywilnego normujących wady oświadczenia woli, a w szczególności brak świadomości w powzięciu i wyrażeniu woli oraz błąd. Dodał, że skutkiem zaniechania wyczerpującego i rzetelnego poinformowania pacjenta jest wadliwość woli pacjenta i – w konsekwencji – podjęcie czynności medycznej w warunkach bezprawności.

Aprobującą glosę do wyroku opracowała M. Świdarska (PiM 2012, nr 3-4, s. 246).

M.P.

*

Oświadczenie o potrąceniu złożone przed dniem ogłoszenia upadłości, obejmującej likwidację majątku upadłego, przez jego dłużnika, który nabył wierzytelność w drodze przelewu w okresie roku przed dniem ogłoszenia upadłości wiedząc o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości, nie powoduje umorzenia wierzytelności.

(uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2013 r., III CZP 26/13, T. Wiśniewski, D. Dończyk, M. Kocon, A. Kozłowska, B. Myszką, K. Strzelczyk, K. Zawada, OSNC 2014, nr 6, poz. 55; BSN 2013, nr 9, s. 5; Rej. 2013, nr 9, s. 167; Rej. 2013, nr 10, s. 154; Rej. 2013, nr 11, s. 170; Feniks.pl 2013, nr 3–4, s. 31; MoPH 2013, nr 6, s. 42; Rej. 2014, nr 6, s. 173)

Glosa

Pawła Wrzaszcza, Glosa 2015, nr 2, s. 73

Glosa jest w części krytyczna.

W glosowanej uchwale Sąd Najwyższy wskazał, że oświadczenie o potrąceniu złożone przed dniem ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, przy spełnieniu określonych ustawowo warunków co do wierzytelności nabytej w okresie roku poprzedzającym ogłoszenie upadłości, nie powoduje wzajemnego umorzenia wierzytelności. Glosator zwrócił uwagę, że oświadczenie o potrąceniu, złożone wprawdzie przed ogłoszeniem upadłości, ale przed ogłoszeniem upadłości z możliwością zawarcia układu, przy dokonanej następnie jedynie zmianie trybu prowadzonego postępowania, należy uznać za skuteczne, pomimo iż wierzyciel mógł mieć świadomość trudnej sytuacji finansowej dłużnika. Zdaniem glosatora, wiedza wierzyciela o podstawach ogłoszenia upadłości musi dotyczyć takich podstaw zarówno odnośnie upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika, jak i upadłości z możliwością zawarcia układu. Niezasadne zatem, w ocenie glosatora, jest

zwężanie przez Sąd Najwyższy zakresu składanych oświadczeń przed ogłoszeniem upadłości do sytuacji, w której sąd ogłosił upadłość obejmującą likwidację majątku.

Zdaniem autora glosy, zasadne jest częściowe dokonanie weryfikacji stanowiska Sądu Najwyższego, zachodzi bowiem konieczność doprecyzowania poglądu, że oświadczenie o potrąceniu złożone przed dniem ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, jak też w sytuacji, w której ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu, a następnie nastąpiła zmiana trybu prowadzonego postępowania – gdy dłużnik nabył wierzytelność w drodze przelewu w okresie roku przed dniem ogłoszenia upadłości, wiedząc o istnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości – nie powoduje umorzenia wierzytelności.

Uchwałę omówili w przeglądach orzecznictwa: T. Szczurowski (PUG 2014, nr 3, s. 25) oraz M. Bączyk (MoPrBank 2014, nr 11, s. 68).

P. G.

*

Reklama porównawcza nie może być uznana za nieobiektywną z tego powodu, że porównanie cen produktów pozwanej i powódki odnosiło się do różnych dat, skoro konsumenci zostali o tym wyraźnie poinformowani, a ceny powódki nie zmieniły się do dnia rozpoczęcia kampanii reklamowej przez pozwaną, zostały zaś obniżone dopiero wtedy, gdy reklama porównawcza zaczęła już funkcjonować.

(wyrok z dnia 13 grudnia 2013 r., III CSK 65/13, K. Pietrzykowski, D. Dończyk, J. Frąckowiak, nie publ.)

Glosa

Jakuba Kępińskiego, Glosa 2015, nr 2, s. 27

Glosa jest krytyczna.

Komentowane orzeczenie dotyczy reklamy porównawczej, a w szczególności tego, czy porównywanie cen produktów oferowanych przez konkurencyjnych ze sobą przedsiębiorców, dokonane w różnym czasie, może być uznane za działanie rzetelne i obiektywne. Sąd Najwyższy

rozważał też zagadnienie stosunku klauzuli generalnej zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji do szczególnych deliktów nieuczciwej konkurencji. W odniesieniu do przesłanek dopuszczalności reklamy porównawczej Sąd Najwyższy wskazał, że reklama porównawcza nie może wprowadzać w błąd przeciętnego konsumenta, który jest należycie poinformowany, uważny i rozsądny. Reklamujący ma obowiązek zamieszczenia w przekazie reklamowym porównań, które muszą być rzetelne i prawdziwe.

Zdaniem Sądu Najwyższego, kolejną przesłanką jest zastosowanie określonego kryterium porównania, opartego na cechach towarów lub usług charakterystycznych, sprawdzalnych i typowych. Kryterium takim może być cena, która powinna być zasadnicza, istotna, możliwa do zweryfikowania i reprezentatywna. Glosator stwierdził, że Sąd Najwyższy poprawnie ustalił model przeciętnego konsumenta jako osoby należycie poinformowanej, uważnej, ostrożnej i rozsądnie krytycznej. Wątpliwości autora glosy dotyczyły natomiast stwierdzenia, że reklama porównawcza nie może być uznana za nieobiektywną, mimo iż ceny porównywanych produktów pochodziły z różnego czasu, Sąd Najwyższy bowiem uznał, iż podanie w różnego rodzaju materiałach reklamowych informacji, kiedy dokonano porównania cen, jest wystarczające do uznania reklamy porównawczej za zgodną z dobrymi obyczajami. W ocenie glosatora, Sąd Najwyższy nie ma racji twierdząc, że reklama porównawcza jest rzetelna i obiektywna wtedy, gdy porównanie cen dotyczyło cen z innego okresu niż data oferty promocyjnej konkurenta. Konkludując stwierdził, że porównanie wartości cen musi dotyczyć aktualnych i rzeczywistych cen tych samych produktów w podobnych okolicznościach w tym samym przedziale czasowym. W przeciwnym razie błędne jest stwierdzenie, że reklama jest obiektywna i rzetelna.

Głosę do komentowanego orzeczenia opublikowała również A. Stachera (MoP 2014, nr 19, s. 1043).

P.G.

*

W przypadku wydania więcej niż jednej decyzji nadzorczej, o której mowa w art. 160 § 6 k.p.a., z okoliczności sprawy może

wynikać, że początek biegu przedawnienia należy obliczać od daty wydania pierwszej z tych decyzji.

(wyrok z dnia 19 marca 2014 r., I CSK 299/13, T. Wiśniewski, W. Katner, I. Koper, OSP 2015, nr 5, poz. 44)

Glosa

Zbigniewa Banaszczyka, Orzecznictwo Sądów Polskich 2015, nr 5, poz. 44

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator uznał za trafną konstatację Sądu Najwyższego, że możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych nie może być nieograniczona w czasie ze względu na konieczność stabilizacji stosunków prawnych. Przypisał następnie Sądowi Najwyższemu dopatrzenie się luki polegającej na braku wyznaczenia przez system prawny terminu na wystąpienie przez poszkodowanego o zbadanie legalności decyzji. Uznał, że luka ta ma charakter luki aksjologicznej, niedającej się usunąć w drodze analogii *legis*. Wykluczył również możliwość zastosowania analogii *iuris*, wskazując na brak motywów o randze konstytucyjnej przemawiających za odwołaniem się do tej instytucji. W opozycji do Sądu Najwyższego stwierdził w szczególności, że nieograniczona w czasie możliwość kontroli legalności decyzji administracyjnych nie podważa pewności obrotu i gwarancyjnej funkcji przedawnienia. Dodał, że sposób obiektywizacji początku biegu przedawnienia przyjęty przez Sąd Najwyższy pozostaje w sprzeczności z postulatem pewności obrotu. Zauważył, że jasne i niebudzące brzmienie art. 160 § 6 k.p.a. zostało odrzucone na rzecz każdorazowego badania, czy i w jakiej mierze dany poszkodowany postępował z należyłą dbałością o własne interesy. Jako wątpliwą ocenił ponadto konieczność uwzględnienia sytuacji obowiązującego do naprawienia szkody.

M.P.

*

Do stosunku najmu powstałego przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 23 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks

cywilny (Dz.U. Nr 220, poz. 1425) i trwającego po tym dniu ma zastosowanie art. 661 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 18 września 2014 r., V CSK 557/13, T. Bielska-Sobkowicz, M. Romańska, M. Szulc, OSP 2015, nr 5, poz. 45)

Glosa

Bogusława Lanckorońskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2015, nr 5, poz. 45

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator podzielił stanowisko, że art. 661 § 2 k.c. ma zastosowanie do umowy najmu zawartej przed wejściem w życie ustawy wprowadzającej ten przepis do kodeksu cywilnego. Przychylił się do poglądu, w myśl którego art. L p.w.k.c. wyraża zasadę prawa międzyczasowego mającą zastosowanie do ustalania prawa właściwego pod względem czasowym w odniesieniu do zobowiązań ciągłych (trwałych) nie tylko w związku z wejściem w życie kodeksu cywilnego, lecz również w związku ze zmianami stanu normatywnego dotyczącego takich zobowiązań. Odwołał się do prokonstytucyjnej wykładni przywołanego przepisu uwzględniającej zasadę równości. Zaaprobował ponadto zapatrywanie Sądu Najwyższego, że zasada bezpośredniego działania ustawy nowej do zobowiązań powstałych przed dniem jej wejścia w życie nie stanowi wyjątku od zakazu retroakcji ustawy, lecz jest wyrazem retrospektywności.

M.P.

*

Zasada swobody umów, którą wyraża art. 353¹ k.c., z uwagi na ograniczenia z niej wynikające, nie pozwala na przyjęcie odpowiedzialności pozwanego za zachowania osób trzecich. Celem zobowiązania, wynikającego z zawartej przez strony było wykreowanie gwarancyjnej odpowiedzialności pozwanego za zachowania osób trzecich bez istnienia stosunku zobowiązaniowego pomiędzy tymi osobami a dłużnikiem lub wierzycielem. Cel tego zobowiązania był

wobec tego sprzeczny z naturą zobowiązania, jaka wynika z treści art. 391 k.c.

(wyrok z dnia 9 października 2014 r., IV CSK 29/14, M. Wysocka, E. Fi-jałkowska, W. Katner, niepubl.)

Glosa

Jacka Jastrzębskiego, Glosa 2015, nr 2, s. 19

Glosa jest krytyczna.

Sąd Najwyższy uznał, że niemożliwe jest stworzenie zobowiązania gwarancyjnego dotyczącego zachowań osób trzecich, których nie łączy stosunek prawny z dłużnikiem (gwarantem) ani wierzycielem. W ocenie Sądu Najwyższego, wykreowanie gwarancyjnej odpowiedzialności za zachowania osób trzecich bez istnienia stosunku zobowiązaniowego między tymi osobami a gwarantem lub wierzycielem, jest sprzeczne z naturą zobowiązania, która wynika z art. 391 k.c. W konsekwencji, jak wskazał Sąd Najwyższy, zasada swobody umów wyrażona w art. 353¹ k.c., ze względu na ograniczenia z niej wynikające, nie pozwala na przyjęcie odpowiedzialności gwaranta za zachowania osób trzecich.

Zdaniem autora glosy, nie można zgodzić się z zapatrywaniem Sądu Najwyższego, że art. 391 k.c. obejmuje tylko te przypadki, w których zachowanie osoby trzeciej stanowi zaciągnięcie określonego zobowiązania lub spełnienie określonego świadczenia. Takiego stanowiska nie należy utożsamiać ze stwierdzeniem, jakoby kreowanie takich gwarancji wykraczało poza granice swobody umów. Glosator podkreślił, że dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego opowiadało się za swobodą kreowania umów gwarancyjnych dotyczących innych zachowań osób trzecich, chociażby poza zakresem zastosowania art. 391 k.c., na zasadzie swobody umów.

W dalszej kolejności autor glosy poddał krytyce tezę Sądu Najwyższego, jakoby w granicach swobody umów nie mieściło się przyjęcie odpowiedzialności gwarancyjnej za zachowania osób trzecich, bez istnienia stosunku zobowiązaniowego między tymi osobami a gwarantem lub wierzycielem. Zdaniem glosatora, stwierdzenie Sądu Najwyższego, że zobowiązania gwaranta dotyczące zachowań niebędących świadczeniem są sprzeczne z naturą zobowiązania wynikającą z art. 391 k.c.,

jest dotknięte błędem logicznym. Autor glosy stwierdził, że skoro Sąd Najwyższy uznał, iż analizowana konstrukcja nie podlega art. 391 k.c., to w efekcie brak podstaw do jej oceny z punktu widzenia zgodności z naturą zobowiązania wynikającą z tego przepisu.

Glosator uznał za niekonsekwentny pogląd Sądu Najwyższego, że umowę zobowiązującą dłużnika do spowodowania określonego stanu rzeczy, na który nie ma on wpływu, należy uznać za sprzeczną z racjonalnością i użytecznością. Pogląd ten został wysłowny przez Sąd Najwyższy w kontekście problematyki swobody kształtowania umów gwarancyjnych poza modelami ustawowymi. W konkluzjach glosator stwierdził, że stanowisko prawne przedstawione w glosowanym wyroku, w bezzasadny sposób zwiężające swobodę stron w kreowaniu zobowiązań gwarancyjnych, może implikować negatywne konsekwencje dla obrotu gospodarczego.

P.G.

*

Ważny jest zapis zwykły (art. 968 § 1 k.c.), w którym przedmiot świadczenia został określony alternatywnie.

*(uchwała z dnia 16 października 2014 r., III CZP 70/14, K. Pietrzykowski, W. Katner, I. Koper, OSP 2015, nr 5, poz. 46; BSN 2014, nr 10, s. 7; MoP 2014, nr 21, s. 1116; *Rej.* 2014, nr 11, s. 163; NPN 2014, nr 4, s. 102)*

Glosa

Tomasza Justyńskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2015, nr 5, poz. 46

Glosa ma charakter krytyczny.

Glosator nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zakładającym podleganie regułom prawa obligacyjnego kształtowania treści czynności (zapisu). Wskazał, że wymagania kształtowania czynności *mortis causa* określa prawo spadkowe i jego zasady muszą być w tym zakresie uwzględnione. Zarzucił następnie pominięcie zasady osobiowości testamentu, która rozciąga się na zapis. Podniósł, że w przypadku

tw. zapisu alternatywnego ta zasada byłaby naruszona. Za nieprzekonujący uznał argument Sądu Najwyższego odwołujący się do zasady jak najpełniejszej realizacji woli zmarłego oraz zasady wykładni *in favorem testamenti*. Wyraził również wątpliwości co do istnienia społecznego zapotrzebowania na zapis alternatywny.

Uchwała została omówiona w przeglądach orzecznictwa przez M. Stankę (Forum Prawnicze 2014, nr 5, s. 96) oraz M. Strus-Wołos (Pal. 2014, nr 11–12, s. 125).

M.P.

*

Przy ocenie tego, czy dochodzi do pobierania przez odbiorcę towarów opłaty innej niż marża handlowa za przyjęcie towarów do sprzedaży, należy brać pod uwagę nie tylko sam czynnik formalno-prawny (istnienie odpowiednich porozumień ze sprzedającym, umieszczonych w treści umowy o współpracę, w umowie sprzedaży lub nawet odrębnych), ale także – faktyczne ukształtowanie relacji handlowej pomiędzy przedsiębiorcą – dostawcą i przedsiębiorcą – odbiorcą towaru. Sama treść porozumień przewidujących opłaty „pozamarżowe” nie przesądza jeszcze zatem o braku deliktu nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. Decydujące znaczenie ma handlowy sens takich opłat (tj. w czym interesie je ostatecznie zastrzeżono), w jaki sposób (przy pełnej lub ograniczonej swobodzie negocjacyjnej stron) i jakie ostatecznie inne jeszcze okoliczności ukształtowały faktyczną relację handlową między przedsiębiorcami.

(wyrok z dnia 23 października 2014 r., I CSK 597/13, M. Bączyk, G. Miśurek. E. Fijałkowska, nie publ.)

Glosa

Krystyny Szczepanowskiej-Kozłowskiej, Glosa 2015, nr 2, s. 80

Glosa jest częściowo krytyczna.

Glosowany wyrok dotyczy zagadnienia, czy rabaty posprzedażne mogą być traktowane jako „inne niż marża handlowa opłaty za przy-

jęcie towaru do sprzedaży”, a w konsekwencji, czy objęte są one hipotezą art. 15 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Zdaniem glosatorki, kryteria oceny, jakie zaproponował Sąd Najwyższy, dla rozstrzygnięcia, czy rabat należy oceniać w świetle wymienionego przepisu, nie są możliwe do zaakceptowania. Wykładnia językowa, historyczna oraz funkcjonalna wymienionego przepisu potwierdza, że nie może on być podstawą kontroli uzgadnianych przez strony cen sprzedawanych towarów. Wszelkie upusty, rabaty i premie, które uzgadniają strony, stanowią element kształtowania ceny, nie zaś opłatę, której towarzyszyć powinno wzajemne, ekwiwalentne świadczenie kupującego. Kwoty uzgodnionych rabatów nie mogą być zatem traktowane jako „inne niż marża handlowa opłaty”, nawet jeżeli znajdują się w umowie zawartej przez przedsiębiorcę, który stosuje w relacjach ze swoimi kontrahentami tzw. opłaty półkowe. W konsekwencji autorka glosy nie zgodziła się z Sądem Najwyższym, że ogólna negatywna ocena relacji handlowej, istniejąca pomiędzy dwoma podmiotami, może wpływać na zakwalifikowanie rabatu do kategorii tzw. opłat półkowych.

W dalszej kolejności autorka glosy przyznała, że swoboda kształtowania cen towarów w obrocie profesjonalnym należy do podstawowych swobód kontraktowych stron. Jej zdaniem, nieuzasadniony jest wniosek, że art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji stanie się także dodatkowym instrumentem kontroli wysokości ustalanych cen w obrocie profesjonalnym.

Glosatorka stwierdziła także, że kryteria oceny, czy chodzi o niedozwoloną opłatę, powinny być takie same dla wszystkich opłat pobieranych przez kupującego. W jej ocenie, rabat jako świadczenie pieniężne przypisywane dostawcy z natury swej rzeczy nie ma świadczenia ekwiwalentnego, nie można zatem oceniać jego dopuszczalności z punktu widzenia spełnienia lub zobowiązania się kupującego do spełnienia określonych świadczeń.

P. G.

*

W umowie ustanawiającej użytkowanie udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jest dopuszczalne ograniczenie

zakresu użytkowania przez wyłączenie uprawnienia użytkownika do pobierania pożytków.

(wyrok z dnia 6 listopada 2014 r., II CSK 53/14, A. Górski, K. Pietrzykowski, B. Trębska, BSN 2015, nr 1, s. 10; R.Pr., Zeszyty Naukowe 2015, nr 1, s. 234; NPN 2015, nr 1, s. 89)

Glosa

Katarzyny Szczepańskiej, Palestra 2015, nr 5-6, s. 176

Glosa ma charakter aprobujący.

Autorka wyraziła aprobatę dla poglądu, że w przypadku ustanowienia użytkowania udziału z możliwością wykonywania prawa głosu legitymacja czynna do wniesienia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały i powództwa o uchylenie uchwały przysługuje użytkownikowi z wyłączeniem współnika. W dalszej części opracowania o charakterze sprawozdawczym autorka przedstawiła stanowiska judykatury i piśmiennictwa dotyczące uchwał nieistniejących i ich skutków, większości głosów wymaganej do podjęcia uchwały uszczuplającej prawa udziałowe oraz dopuszczalności zawarcia umowy użytkowania udziałów wyłączającej prawo do pobierania pożytków. Jak się wydaje, opowiedziała się za możliwością zawierania takich umów.

M.P.

prawo cywilne procesowe

1. Wniesienie środka odwoławczego drogą elektroniczną jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy przepis szczególny tak stanowi (art. 125 § 2; obecnie art. 125 § 2¹ k.p.c.).

2. Wydruk niedopuszczalnego środka odwoławczego wniesionego drogą elektroniczną może być potraktowany jako środek odwoławczy niewniesiony tą drogą, jeżeli usunięty zostanie brak podpisu (art. 130 § 1 w związku z art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c.); datą wnie-

sienia tego środka do sądu jest wtedy data wykonania wydruku (art. 130 § 3 k.p.c.).

(uchwała z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 9/12, J. Gudowski, T. Bielska-Sobkowicz, A. Owczarek, OSNC 2012, nr 11, poz. 128; BSN 2012, nr 5, s. 9; Rej. 2012, nr 6, s. 167)

Glosa

Natalii Wójcik-Krokowskiej, Glosa 2015, nr 2, s. 42

Glosa jest częściowo krytyczna.

Glosatorka poddała krytyce pogląd Sądu Najwyższego, że skuteczność wniesienia środka odwoławczego uzależniona jest od jego wydruku przez pracownika sądu w terminie otwartym do jego wniesienia. Jak podniosła, w konsekwencji może dojść do sytuacji, w której strona, wypełniając obowiązek procesowy i składając środek odwoławczy w terminie, straci uprawnienie do kontroli instancyjnej ze względu na działanie pracowników sądu, a zatem bez jakiegokolwiek swojej winy w tym zakresie. Glosatorka zwróciła jednocześnie uwagę, że w razie niedotrzymania terminu do wniesienia środka odwoławczego na skutek opóźnionego wydruku przez pracownika sądu strony mogłyby dochodzić odszkodowań od pracowników sądu, co w efekcie mogłoby także prowadzić do narażenia Skarbu Państwa na poważne obciążenia finansowe.

Konkludując glosatorka uznała, że komentowana uchwała Sądu Najwyższego zmierza w kierunku liberalizacji przesłanek dopuszczalności wnoszenia środków odwoławczych drogą elektroniczną, w związku z czym ma doniosłe znaczenie dla praktyki obrotu gospodarczego.

Glosy częściowo krytyczne opublikowali także Anna Kościółek (PiP 2014, nr 8, s. 127) i Arkadiusz Bieliński (Lex nr 1162620).

P.G.

*

Interwenient uboczny będący współnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przystępujący do sprawy po stronie pozwanej

spółki w wytoczonym przez innego współnika procesie o ustalenie nieistnienia uchwały jest interwenientem niesamoistnym.

(postanowienie z dnia 18 października 2012 r., V CZ 37/12, K. Tyczka-Rote, M. Kocon, M. Szulc, niepubl.).

Glosa

Rafała Kosa, Glosa 2015, nr 2, s. 48

Glosa jest częściowo krytyczna.

W komentowanym postanowieniu Sąd Najwyższy wyraził pogląd dotyczący charakteru interwencji współnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zgłoszonej po stronie pozwanej spółki w sporze o ustalenie nieistnienia uchwały spółki, na podstawie art. 189 k.p.c., uznając, że interwencja taka ma charakter niesamoistny. Zdaniem Sądu Najwyższego, identyczny, niesamoistny charakter ma interwencja współnika zgłoszona po stronie spółki w sprawach o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, gdyż wszystkie trzy rodzaje powództw – o ustalenie nieistnienia, o uchylenie oraz o unieważnienie uchwały – są równoważne. W ocenie autora glosy, nietrafne jest uogólnienie tezy o niesamoistności interwencji współnika po stronie spółki w sporach o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia współników spółki kapitałowej.

Uzasadnienie glosowanego orzeczenia zasługuje, zdaniem glosatora, na krytykę zarówno w odniesieniu do tezy aprobowanej, tj. w odniesieniu do charakteru prawnego interwencji w sporze o ustalenie nieistnienia uchwał, jak i w odniesieniu do tezy krytykowanej, polegającej na przyjęciu niesamoistnego charakteru interwencji także w sporach o unieważnienie uchwał.

Do uznania, że wyrok unieważniający uchwałę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wywołuje bezpośredni skutek prawny (związanie wyrokiem) w relacji powód – interwenient, a nie tylko powód – pozwana spółka, nie jest konieczne, aby więź prawna powoda z interwenientem musiał mieć tożsamą treść, jak więź prawna istniejąca między powodem a pozwaną spółką. Zdaniem glosatora, taki pogląd nie wynika z art. 81 k.p.c. W jego ocenie, uznanie przez Sąd Najwyższy, że interwencja współnika w sporze o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały

spółki kapitałowej ma charakter niesamoistny, jeśli jest zgłoszona po stronie pozwanej spółki, natomiast jest samoistna, gdy wspólnik zgłosi ją po stronie wspólnika zaskarżającego uchwałę, stanowi niebezpieczny precedens. Taki pogląd oznacza istotne ograniczenie praw wspólnika popierającego ważność podjętej uchwały do poszukiwania ochrony sądowej jego prawa udziałowego względem wspólnika, który chce wyeliminować uchwałę z obrotu prawnego. Takie ograniczenie nie ma, zdaniem glosatora, uzasadnienia aksjologicznego ani nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa postępowania cywilnego.

P. G.

*

W postępowaniu wszczętym powództwem przewidzianym w art. 127 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1112) sąd – na podstawie art. 58 § 1 k.c. – ocenia ważność czynności dłużnika i wierzyciela, w wyniku której dług stał się wymagalny; jeżeli czynność ta była nieważna, spłacony dług nie był długiem wymagalnym.

(wyrok z dnia 27 września 2013 r., I CSK 690/12, M. Romańska, I. Gromska-Szuster, D. Zawistowski, OSNC 2014, nr 6, poz. 65; BSN 2013, nr 11, s. 16; MoP 2014, nr 13, s. 696; Fenix.pl 2014, nr 1, s. 35; Rej. 2014/6 s.174; MoPrBank 2015, nr 5, s. 25)

Glosa

Rafała Adamusa, Monitor Prawa Bankowego 2015, nr 5, s. 38

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosator wskazał, że dylemat prawny, którego dotyczy omawiany wyrok, nie jest nowy i już na gruncie przepisów Prawa upadłościowego z 1934 r. wskazywano, iż nie można wykluczyć bezskuteczności zapłaty długu wymagalnego w razie zmywy wierzyciela i dłużnika. Przedstawił pogląd, że co do zasady dłużnik powinien zaspokajać wierzycieli w sposób równomierny. Należałoby jednocześnie dopuścić – jako wyjątek – re-

gulowanie tych zobowiązań, których niewykonanie mogłoby wyrządzić szczególnie daleko idącą szkodę w majątku dłużnika. Wskazał także na zapłatę niewymagalnego długu jako przesłankę bezskuteczności czynności ze względu na to, że kluczowe znaczenie ma art. 127 ust. 3 Pr.u.n. W literaturze wskazuje się, że sankcji bezskuteczności na podstawie tego przepisu podlegają w zasadzie jedynie takie czynności upadłego, których bezpośrednim skutkiem ma być zapłata długu niewymagalnego, tj. sama zapłata długu. Wskazał, że istotną przesłanką bezskuteczności czynności dłużnika jest dokonania przez przyszłego upadłego zapłaty w terminie dwóch miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Jednakże w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie powstaną *ex lege* skutki wskazane w omawianym przepisie. Zaznaczył, że nawet jeżeli termin płatności jest zastrzeżony na korzyść dłużnika – i w relacji *inter partes* dłużnik może spełnić świadczenie na rzecz wierzyciela przed terminem płatności – to zapłata długu niewymagalnego może naruszać interesy pozostałych wierzycieli dłużnika. Innymi słowy, nawet prawidłowe zachowanie dłużnika z punktu widzenia bilateralnego stosunku zobowiązaniowego nie oznacza poprawności zachowania dłużnika z uwagi na wiązkę innych zobowiązań dłużnika wobec innych wierzycieli.

Autor omówił także pojęcie zapłaty długu jako kluczowej przesłanki bezskuteczności tej czynności. Zwrot „zapłata”, o którym mowa w art. 127 ust. 3 Pr.u.n., sugeruje, że chodzi tu o spełnienie przez upadłego świadczenia pieniężnego i spełnienie przez upadłego świadczenia niepieniężnego przed terminem jego wymagalności nie rodzi skutku w postaci bezskuteczności czynności prawnej. Glosator podkreślił, że aby powstał skutek bezskuteczności zapłaty długu niewymagalnego z mocy samego prawa, musi mieć miejsce czynność dłużnika.

Ponadto glosator stwierdził, że jeżeli bank wypowie umowę kredytu nadużywając przysługującego mu prawa podmiotowego, a następnie korzystając z zabezpieczeń uzyska w wyniku swojej własnej aktywności (a zatem jednostronnie) zaspokojenie swojej wierzytelności, to wtedy art. 127 ust. 3 Pr.u.n. nie będzie miał zastosowania. Bezskuteczne z mocy prawa są czynności dłużnika, a nie czynności kontrahenta dłużnika, nie oznacza to jednak braku możliwości dochodzenia w stosunku do banku nadużywającego prawa podmiotowego roszczeń o zapłatę na

innej podstawie prawnej. Z tego względu myśl kierunkowa Sądu Najwyższego zasługuje na aprobatę.

Wyrok został omówiony w przeglądzie orzecznictwa przez M. Bączyka (MoPrBank 2014, nr 11, s. 67).

J.S.

*

Wierzyciel, którego wierzytelność jest zabezpieczona hipoteką kaucyjną, nie ma legitymacji do dochodzenia od sprawcy szkody roszczenia o jej naprawienie, przysługującego właścicielowi nieruchomości na podstawie art. 93 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 707 ze zm.).

(uchwała z dnia 10 lipca 2014 r., III CZP 37/14, M. Kocon, B. Myszką, A. Owczarek, OSNC 2015, nr 5, poz. 55; BSN 2014, nr 7, s. 8; Rej. 2014, nr 7, s. 167; Rej. 2014, nr 9, s. 165; NPN 2014, nr 3, s. 109; MoPrBank 2015, nr 6, s. 22)

Glosa

Michała Kućki, Monitor Prawa Bankowego 2015, nr 6, s. 36

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor stwierdził, że uchwała zawiera nieścisłości, które utrudniają jej zrozumienie. Wskazał np. na nietrafne utożsamianie pojęć „bezpieczeństwo hipoteki” i „wartość nieruchomości obciążonej”, a także na niezasadne uznanie, że zmniejszenie wartości nieruchomości obciążonej hipoteką może uzasadniać roszczenie wierzyciela hipotecznego o naprawienie szkody wobec osoby trzeciej. Jego zdaniem, roszczenie odszkodowawcze, o którym mowa w art. 93 u.k.w.h., przysługuje właścicielowi nieruchomości obciążonej, podstawą zaś dla roszczenia właściciela nie jest art. 93 u.k.w.h., lecz np. art. 415 k.c.

Za trafne uznał jednak stanowisko, że art. 93 u.k.w.h. dookreśla zakres obciążenia hipoteką, zarzucił jednak ograniczone powołanie przepisów w tym zakresie. Zdaniem autora, nie uwzględniono stanowiska – obecnie cieszącego się największą popularnością – zgodnie z którym

zakłada się odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących hipoteki na wierzytelności hipotecznej do hipoteki obejmującej roszczenie o naprawienie szkody przysługujące właścicielowi nieruchomości obciążonej.

Najbardziej krytycznie glosator wypowiedział się w odniesieniu do stanowiska dopuszczającego dochodzenie wypłaty odszkodowania łącznie do rąk wierzyciela i właściciela na podstawie art. 333 k.c. Zauważył, że wierzycielowi hipotecznemu nie przysługuje roszczenie o wypłatę odszkodowania ani bezpośrednio do jego rąk, ani łącznie do rąk jego i właściciela nieruchomości obciążonej. Właściciel nieruchomości obciążonej nie może więc uzyskać odszkodowania bez zgody wierzyciela hipotecznego. Przyjęcie stanowiska wyrażonego w uchwale powoduje, że wierzyciel nie ma wpływu na to, czy właściciel przeznaczy uzyskane środki na doprowadzenie nieruchomości do stanu sprzed wyrządzenia szkody.

Za zasadne uznał stanowisko Sądu Najwyższego wskazującego celowość stosowania do hipoteki określonej w art. 93 u.k.w.h. przez analogię przepisów o zastawie na prawach, jak też zaaprobował samą treść uchwały.

J.B.

ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE

art. 24 k.c.

Sposób usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego powodą musi pozostawać w proporcji do działania pozwanego.

(wyrok z dnia 30 października 2013 r., V CSK 482/12, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszką, K. Strzelczyk)

*

art. 58 k.c., art. 59 k.c.

Zawarcie umowy zbycia prawa użytkowania wieczystego w sytuacji uzasadniającej roszczenie gminy przewidziane w art. 59 k.c. nie wyłącza możliwości uznania tej umowy w określonych okolicznościach za nieważną na podstawie art. 58 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 12 grudnia 2013 r., V CSK 584/12, T. Bielska-Sobkowicz, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster)

*

art. 107 k.c.

Ograniczenie pełnomocnictwa wymaganiem łącznego składania oświadczeń woli przez kilku pełnomocników musi wynikać z treści

pełnomocnictw (art. 107 k.c.) albo z przepisów ustawy lub statutu (art. 35 i 38 k.c. w związku z art. 96 i 98 k.c.).

(wyrok z dnia 27 listopada 2013 r., V CSK 551/12, A. Kozłowska, I. Gromska-Szuster, W. Katner)

*

art. 123 k.c., art. 175 k.c.

Wniosek o rozgraniczenie powoduje przerwę biegu zasiedzenia, chyba że w okolicznościach sprawy nie można go zakwalifikować jako czynności zmierzającej bezpośrednio do przerywania biegu zasiedzenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 w związku z art. 175 k.c.

(postanowienie z dnia 11 grudnia 2013 r., IV CSK 180/13, M. Wysocka, I. Koper, K. Zawada)

*

art. 353¹ k.c., art. 750 k.c.

Wprowadzenie w umowie o świadczenie usług (art. 750 k.c.) klauzuli konkurencyjnej bez ekwiwalentu, z zastrzeżeniem kary umownej za jej naruszenie, mimo braku symetrii, mieści się w granicach swobody kontraktowej i nie narusza właściwości tego stosunku prawnego (art. 353¹ k.c.).

(wyrok z dnia 5 grudnia 2013 r., V CSK 30/13, K. Strzelczyk, B. Myszk, A. Owczarek)

*

art. 429 k.c., art. 648 k.c.

Zawarcie przez inwestora umowy o roboty budowlane z profesjonalnym ich wykonawcą (art. 648 k.c.) wyłącza odpowiedzialność inwestora za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej przez tego wyko-

nawcę w granicach obowiązków kontraktowych przyjętych przez wykonawcę (art. 429 k.c.).

(wyrok z dnia 14 listopada 2013 r., IV CSK 162/13, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, I. Koper)

*

art. 682 k.c.

Uprawnienie do wypowiedzenia umowy najmu przez najemcę na podstawie art. 682 k.c. powstaje dopiero po wezwaniu wynajmującego – w każdej prawnie dozwolonej formie – do usunięcia wady i mimo takiej możliwości niewykonanie przez niego obowiązku. Powołany przepis może być stosowany niezależnie od tego, czy wady wyniknęły z przyczyn leżących po stronie wynajmującego.

(wyrok z dnia 9 października 2013 r., V CSK 467/12, A. Owczarek, W. Katner, M. Kocon)

*

art. 17 k.p.c.

Sprawa, której przedmiotem jest rozstrzygnięcie o zasadności roszczenia o zaniechanie immisji niematerialnych dochodzonego na podstawie art. 144 w związku z art. 222 § 2 k.c., nie ma charakteru sprawy niemajątkowej w rozumieniu art. 17 pkt 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 22 listopada 2013 r., III CZ 55/13, B. Ustjanicz, D. Dończyk, M. Romańska)

*

art. 192 k.p.c.

W razie dokonania przez następcę prawnego osoby trzeciej powrotnej darowizny na rzecz tej osoby w toku sprawy o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny zawartej przez osobę trzecią z na-

stępcą prawnym (art. 531 § 2 k.c.) ma zastosowanie w drodze analogii art. 192 pkt 3 k.p.c.

(wyrok z dnia 11 grudnia 2013 r., IV CSK 222/13, M. Wysocka, I. Koper, K. Zawada)

1. Przepis art. 192 pkt 3 k.p.c. ma zastosowanie wtedy, gdy zbycie rzeczy lub prawa jest rezultatem czynności materialnoprawnej stron lub – choćby pośrednio – efektem woli stron, nie ma natomiast zastosowania, gdy zbycie jest wynikiem działania ustawy; wtedy wejście następcy do procesu następuje automatycznie, bez potrzeby uzyskiwania zgody strony przeciwnej.

2. Instytucja gospodarki budżetowej utworzona przez przekształcenie gospodarstwa pomocniczego państwowej jednostki budżetowej na zasadach określonych w art. 116 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241 ze zm.) może kontynuować udział w sprawie bez potrzeby uzyskiwania zgody przeciwnika procesowego.

(wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r., II CSK 206/13, J. Górowski, A. Kozłowska, Z. Kwaśniewski)

*

art. 214 k.c.

Wyznaczenie na ten sam dzień posiedzeń z udziałem tego samego pełnomocnika przed różnymi sądami w zasadzie nie może być traktowane jako nadzwyczajne wydarzenie uniemożliwiające jego udział w rozprawie.

(wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r., II CSK 226/13, J. Górowski, A. Kozłowska, Z. Kwaśniewski)

*

art. 366 k.p.c.

O powadze rzeczy osądzonej decyduje – poza identycznością stron i identycznością przedmiotu rozstrzygnięcia – także tożsa-

mość podstawy sporu, która nie może być identyfikowana z podstawą faktyczną i prawną orzeczenia; w zakres pojęcia podstawa sporu wchodzi tylko te fakty, które według hipotezy normy prawnej uzasadniają zastosowanie jej dyspozycji.

(postanowienie z dnia 7 listopada 2013 r., V CSK 515/12, Z. Kwaśniewski, J. Górowski, B. Ustjanicz)

*

art. 379 k.p.c., art. 327 k.p.c.

Powzięcie przez sąd drugiej instancji wiadomości o tym, że nieobecność strony, występującej bez profesjonalnego pełnomocnika, przy ogłoszeniu wyroku była spowodowana pozbawieniem wolności, zobowiązuje sąd do doręczenia tej stronie odpisu sentencji wyroku w sposób określony w art. 327 § 2 w związku z art. 387 § 3 zdanie drugie k.p.c. Naruszenie tego obowiązku może pozbawić stronę możliwości obrony swych praw.

(postanowienie z dnia 8 listopada 2013 r., I CZ 86/13, B. Myszka, G. Misiurek, A. Piotrowska)

*

art. 407 k.p.c., art. 408 k.p.c.

Pięcioletni termin przewidziany w art. 408 k.p.c. rozpoczyna bieg od dnia uprawomocnienia się orzeczenia i biegnie niezależnie od terminu trzymiesięcznego określonego w art. 407 § 1 k.p.c. Po upływie terminu pięcioletniego skarga o wznowienie jest niedopuszczalna, choćby nie upłynął lub nawet nie rozpoczął biegu termin trzymiesięczny. Jeżeli natomiast termin pięcioletni upływa w czasie biegu terminu trzymiesięcznego, termin trzymiesięczny ulega skróceniu, nie może bowiem wykraczać poza okres pięcioletni liczony od uprawomocnienia się orzeczenia.

(postanowienie z dnia 5 grudnia 2013 r., V CZ 64/13, K. Strzelczyk, B. Myszka, A. Owczarek)

art. 519² k.p.c.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia sądu rejestrowego w przedmiocie zobowiązania członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do złożenia sprawozdania finansowego oraz w przedmiocie ich ukarania grzywną jest niedopuszczalna (art. 519² § 1 i 2 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 17 grudnia 2013 r., IV CNP 40/13, M. Szulc)

*

art. 626⁸ k.p.c.

W sprawie wieczystoksięgowej, w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, dopuszczalne jest wyłącznie złożenie dokumentów wskazujących na istnienie przeszkody do dokonania wpisu.

(postanowienie z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 84/13, H. Pietrzkowski, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski)

*

art. 767⁴ k.p.c.

W sprawie o wydanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego nie przysługuje skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

(postanowienie z dnia 24 października 2013 r., IV CNP 30/13, K.Tyczka-Rote)

*

art. 910² k.p.c.

Wytoczenie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zagrażającej

możliwości zaspokojenia z zajętych udziałów jest czynnością zachowawczą w rozumieniu art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.

(wyrok z dnia 19 grudnia 2013 r., II CSK 151/13, J. Górowski, A. Kozłowska, Z. Kwaśniewski)

*

art. 68 u.k.w.h.

Możliwe jest zabezpieczenie hipoteczne wierzytelności przyszłej powstałej ze stosunku prawnego nieistniejącego jeszcze w chwili ustanawiania hipoteki.

(postanowienie z dnia 13 listopada 2013 r., IV CSK 100/13, D. Dończyk, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

art. 109 u.k.w.h.

Niedopuszczalny jest wpis jednej hipoteki przymusowej na podstawie kilku nieprawomocnych nakazów zapłaty, powstałej z zsumowania wierzytelności pieniężnych zasądzonych na ich podstawie od tego samego dłużnika.

(postanowienie z dnia 22 listopada 2013 r., III CSK 326/12, B. Ustjanicz, D. Dończyk, M. Romańska)

*

art. 16 Pr.aut., art. 49 Pr.aut.

Wykładnia objętego art. 16 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.) pojęcia „rzetelne wykorzystanie utworu” powinna uwzględniać kryteria przewidziane w art. 49 ust. 1 tej ustawy.

(wyrok z dnia 6 grudnia 2013 r., I CSK 109/13, G. Misiurek, M. Romańska, B. Ustjanicz)

planowanie i gospodarka przestrzenna

Korzystanie z nieruchomości w dotychczasowy sposób w rozumieniu art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 647 ze zm.) oznacza każdy, zgodny z prawem dotychczasowy sposób używania nieruchomości w określonym celu.

(wyrok z dnia 22 listopada 2013 r., II CSK 98/13, K. Strzelczyk, M. Baćczyk, K. Tyczka-Rote)

*

informacja publiczna

Udzielenia informacji publicznej (art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, Dz.U. Nr 112, poz. 1198) nie może być uznane za bezprawne, jeżeli jest dokonane w granicach porządku prawnego, oparte na przytoczeniu prawdziwych faktów oraz rzeczowe i podjęte z należyłą ostrożnością.

(wyrok z dnia 28 listopada 2013 r., IV CSK 155/13, I. Koper, K. Zawada, M. Szulc)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2015, NR 7-8

Niedopuszczalny jest wpis do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym jednego prokurenta z zastrzeżeniem, że może on działać tylko łącznie z członkiem zarządu.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 30 stycznia 2015 r., III CZP 34/14, T. Ereciński, J. Frąckowiak, A. Kozłowska, Z. Kwaśniewski, B. Myszką, K. Strzelczyk, M. Wysocka, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 80)

*

Zarządca ustanowiony na podstawie art. 203 k.c. może dochodzić zwrotu wydatków poniesionych na wspólną nieruchomość tylko w postępowaniu nieprocesowym dotyczącym zarządu związanego ze współwłasnością tej nieruchomości.

(uchwała z dnia 10 października 2014 r., III CZP 71/14, Z. Kwaśniewski, M. Bączyk, B. Myszką, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 81)

*

Przepis uznany za niezgodny z Konstytucją, który traci moc obowiązującą w terminie określonym przez Trybunał Konstytucyjny (art. 190 § 3 Konstytucji), stosuje się do roszczeń mających pod-

stawę w tym przepisie, w sprawach wytoczonych przed tym terminem.

(uchwała z dnia 16 października 2014 r., III CZP 67/14, K. Pietrzykowski, W. Katner, I. Koper, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 82)

*

Ważny jest zapis zwykły (art. 968 § 1 k.c.), w którym przedmiot świadczenia został określony alternatywnie.

(uchwała z dnia 16 października 2014 r., III CZP 70/14, K. Pietrzykowski, W. Katner, I. Koper, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 83)

*

Skarga na czynność komornika wniesiona do sądu niewłaściwego miejscowo podlega przekazaniu sądowi właściwemu postanowieniem (art. 200 § 1 k.p.c.); skargę wniesioną do sądu niewłaściwego miejscowo przed upływem przepisanego terminu uważa się za wniesioną z zachowaniem terminu.

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 73/14, A. Kozłowska, J. Górski, M. Kocon, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 84)

*

1. Jeżeli występują przesłanki przeprowadzenia drogi przewidziane w art. 145 § 2 i 3 k.c., droga konieczna może być przeprowadzona przez nieruchomości sąsiednią także wtedy, gdy istnieje konieczność rozbiórki istniejącego na tej nieruchomości budynku, wzniesionego na podstawie pozwolenia na budowę albo bez takiego pozwolenia, ale którego budowa została zalegalizowana na podstawie art. 49 i nast. ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1409 ze zm.).

2. W postanowieniu o ustanowieniu służebności drogi koniecznej sąd może orzec nakazy lub zakazy niezbędne do urządzenia tej drogi.

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 74/14, A. Kozłowska, J. Górski, M. Kocon, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 85)

Wierzytelność jest wymagalna w rozumieniu art. 498 § 1 k.c. w terminie wynikającym z art. 455 k.c.

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 76/14, A. Kozłowska, J. Górowski, M. Kocon, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 86)

*

Podejmowanie badań wydarzeń historycznych oraz przedstawianie w debacie publicznej ich wyników i subiektywnych ocen wyłącza bezprawność naruszenia dóbr osobistych, jeżeli służy wyjaśnieniu i zrozumieniu tych wydarzeń oraz nie przekracza granic wolności słowa i wypowiedzi. Dotyczy to także dokumentowania wyników badań wydarzeń historycznych, ujawniania rozbieżności treści dowodów osobowych i materiałów źródłowych oraz ustalania ich przyczyn.

(wyrok z dnia 18 lipca 2014 r., IV CSK 716/13, A. Owczarek, J. Frąckowiak, W. Katner, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 87)

*

Uznanie roszczenia przewidziane w art. 15 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 950 ze zm.) jest tzw. uznaniem właściwym.

(wyrok z dnia 23 lipca 2014 r., V CSK 512/13, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 88)

*

Orzeczenie sądu państwa obcego uznane przez sąd polski na podstawie art. 1145 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 30 czerwca 2009 r. wiąże wszystkie sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej (art. 365 § 1 k.p.c.), także wtedy, gdy zostało wydane w sprawie objętej wyłączną jurysdykcją sądu polskiego.

(postanowienie z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CSK 482/13, T. Wiśniewski, J. Górowski, K. Tyczka-Rote, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 89)

1. Właściciel może żądać od przedsiębiorstwa przesyłowego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości (art. 224-225 w związku z art. 230 i 252 § 2 k.c.), także za okres po wejściu w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731).

2. Żądanie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości na przyszłość jest możliwe niezależnie od tego, czy przedsiębiorstwo przesyłowe korzysta z linii przesyłowych już istniejących, czy z linii utworzonych po ustanowieniu służebności przesyłu na podstawie art. 305² § 2 k.c.

(wyrok z dnia 7 sierpnia 2014 r., II CSK 573/13, A. Piotrowska, W. Katner, A. Owczarek, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 90)

*

Koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie wskazano argumentów dotyczących przyczyn kasacyjnych (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), uzasadniających odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być uznane – w razie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania – za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

(postanowienie z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, H. Pietrzowski, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 91)

*

Dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie, w której Skarb Państwa, po stwierdzeniu nieważności decyzji organu kontroli skarbowej, ustalającej zobowiązanie podatkowe w niższej kwocie od uiszczonej przez podatnika, dochodzi – na podstawie przepisów kodeksu cywilnego o bezpodstawnym wzbogaceniu – zwrotu kwot wypłaconych podatnikowi na podstawie decyzji uznanej za nieważną.

(postanowienie z dnia 11 września 2014 r., III CZ 46/14, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 92)

W sprawie przeciwko Skarbowi Państwa o ochronę dóbr osobistych, naruszonych przez organ państwowy przy wykonywaniu władzy publicznej, sąd samodzielnie ustala, czy działanie tego organu było legalne i zostało podjęte z zachowaniem proporcjonalności środków.

(wyrok z dnia 17 września 2014 r., I CSK 439/13, I. Gromska-Szuster, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 93)

*

Zamieszczenie we wzorcu umowy konsumenckiej postanowienia przewidującego zastosowanie prawa obcego dla konsumenta a właściwego dla twórcy wzorca, stanowi klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

(wyrok z dnia 17 września 2014 r., I CSK 555/13, I. Gromska-Szuster, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 94)

*

Nie można skutecznie żądać stwierdzenia, że przewidziane w art. 11 ust. 8 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1347/2000 (Dz.Urz. WE 19/t.6, poz. 251) orzeczenie sądu właściwego nakazujące powrót uprowadzonego dziecka, zaopatrzone w świadectwo, o którym mowa w art. 42 rozporządzenia, nie podlega wykonaniu w państwie, do którego dziecko uprowadzono.

(postanowienie z dnia 17 września 2014 r., I CSK 426/14, I. Gromska-Szuster, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 95)

*

Roszczeniem związanym z działalnością gospodarczą w rozumieniu art. 118 k.c. – w przypadku przedsiębiorcy będącego osobą

fizyczną – jest wyłącznie roszczenie wynikające z czynności prawnych będących z tą działalnością w bezpośrednim związku.

(wyrok z dnia 3 października 2014 r., V CSK 630/13, M. Romańska, I. Koper, A. Owczarek, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 96)

*

W postępowaniu grupowym dopuszczalne jest powództwo o ustalenie odpowiedzialności pozwanego w sprawie o roszczenie pieniężne wynikające z czynu niedozwolonego stanowiącego jedno zdarzenie (art. 2 ust. 3 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44) także wtedy, gdy przesłanka wystąpienia szkody i jej wysokości jest zależna od indywidualnych okoliczności faktycznych dotyczących poszczególnych członków grupy.

(postanowienie z dnia 28 stycznia 2015 r., I CSK 533/14, H. Wrzeszcz, I. Gromska-Szuster, G. Misiurek, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 97)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2015, NR 9

W postępowaniu o wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym, wydanego na podstawie art. 291 k.p.k., prokurator nie ponosi kosztów postępowania zabezpieczającego.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 lutego 2015 r., III CZP 96/14, T. Ereciński, A. Górski, A. Kozłowska, H. Pietrkowski, B. Ustjanicz, M. Wysocka, D. Zawistowski, OSNC 2015, nr 9, poz. 98)

*

Przewidziany w § 11 ust. 2 rozporządzenia z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz.U. Nr 102, poz. 1122, ze zm.) obowiązek przeniesienia przez sąd z urzędu do współobciążenia wszystkich praw, roszczeń, innych ciężarów lub ograniczeń ciężących na nieruchomości do nowej lub innej księgi wieczystej nie dotyczy nieruchomości odłączonej na zasadzie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 687).

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 77/14, A. Kozłowska, J. Górski, M. Kocon, OSNC 2015, nr 9, poz. 99)

W razie uchylenia przez Sąd Najwyższy, na skutek zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., wyroku sądu drugiej instancji uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania, sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę w tym samym składzie.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 80/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka, OSNC 2015, nr 9, poz. 100)

*

W razie nieodpłatnego przeniesienia na najemcę prawa własności lokalu mieszkalnego na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1222), art. 358¹ § 3 k.c. nie ma zastosowania do wiarytelności o zwrot kaucji, o której mowa w art. 48 ust. 5 zdanie drugie tej ustawy.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 83/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka, OSNC 2015, nr 9, poz. 101)

*

Roszczenie między byłymi małżonkami o zwrot wydatków poniesionych po ustaniu wspólności majątkowej z tytułu opłat eksploatacyjnych związanych ze spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu, wchodzącym w skład majątku wspólnego, nie jest roszczeniem o świadczenia okresowe.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 84/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka, OSNC 2015, nr 9, poz. 102)

*

Od wniosku o stwierdzenie zasiedzenia prawa użytkowania wieczystego gruntu wraz z prawem własności wzniesionych na nim budynków i innych urządzeń pobiera się opłatę stałą okreś-

loną w art. 23 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.).

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 86/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszką, OSNC 2015, nr 9, poz. 103)

*

Umowa zawarta przez jednostkę badawczo-rozwojową, działającą na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 ze zm.), z naruszeniem zakazu określonego w art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) jest nieważna.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 89/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszką, OSNC 2015, nr 9, poz. 104)

*

Członkowie zarządu spółdzielni mogą być odwołani przez walne zgromadzenie na podstawie art. 49 § 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1443) także podczas innego posiedzenia niż to, na którym nie udzielono im absolutorium.

(wyrok z dnia 25 września 2014 r., II CSK 704/13, M. Kocon, Z. Kwaśniewski, B. Trębska, OSNC 2015, nr 9, poz. 105)

*

W sprawie o zaprzeczenie ojcostwa wytoczonej przez prokuratora po upływie terminu przewidzianego w art. 63 k.r.o. pozwany ojciec dziecka może wnieść apelację od wyroku oddalającego powództwo.

(wyrok z dnia 3 października 2014 r., V CSK 281/14, M. Romańska, I. Koper, A. Owczarek, OSNC 2015, nr 9, poz. 106)

Właścicielowi samodzielnego lokalu mieszkalnego w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.) przysługują uprawnienia z tytułu rękojmi za wady budynku, w którym lokal jest położony, w szczególności wtedy, gdy wady dotyczą tego lokalu (art. 568 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 8 października 2014 r., II CSK 505/13, H. Pietrzkowski, A. Piotrowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 9, poz. 107)

*

Gmina – nie burmistrz – jest wnioskodawcą w sprawie o dokonanie w księdze wieczystej wpisu hipoteki przymusowej na podstawie decyzji burmistrza określającej wysokość zobowiązania podatkowego.

(postanowienie z dnia 8 października 2014 r., II CSK 781/13, H. Pietrzkowski, A. Piotrowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 9, poz. 108)

*

1. Upoważnienie do poświadczania odpisów dokumentów znajdujących się w aktach organu (art. 250 § 1 k.p.c.) może wynikać z pisemnego upoważnienia organu, z treści regulaminu urzędu lub innych dokumentów organizujących pracę urzędu i kompetencje jego pracowników.

2. W postępowaniu wieczystoksięgowym dopuszczalne jest dołączenie do wniosku o wpis hipoteki przymusowej urzędowo poświadczonego za zgodność z oryginałem odpisu decyzji podatkowej, stanowiącej podstawę wpisu. Upoważnienie do poświadczania odpisu musi być wykazane przez wnioskodawcę.

(postanowienie z dnia 8 października 2014 r., II CSK 54/14, H. Pietrzkowski, A. Piotrowska, B. Trębska, OSNC 2015, nr 9, poz. 109)

Rozpoznając wniosek o wpis hipoteki umownej ustanowionej w celu zabezpieczenia wierzytelności wekslowej, sąd bada także ważność weksla, z którego wnioskodawca wywodzi wierzytelność podlegającą zabezpieczeniu.

(postanowienie z dnia 10 października 2014 r., III CSK 264/13, Z. Kwaśniewski, M. Bączyk, B. Myszka, OSNC 2015, nr 9, poz. 110)

INFORMACJE

W dniach 8–10 czerwca w Giżycku na Mazurach odbyła się doroczna wyjazdowa konferencja sędziów Izby Cywilnej, w której dominowały dwa tematy: nowelizacja kodeksu cywilnego dokonana ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta oraz unijne rozporządzenie spadkowe nr 650/2012.

Konferencję otworzył i prowadził Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński, a gościli na niej: Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego Małgorzata Gersdorf oraz Prezes Sądu Najwyższego Teresa Flemming-Kulesza, kierująca pracą Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych. W konferencji, oprócz sędziów Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej, wzięli udział członkowie Biura Studiów i Analiz oraz asystenci sędziów.

W pierwszym dniu konferencji zebrani wysłuchali wykładu prof. Jerzego Pisulińskiego, wiceprzewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, który w pogłębionym, analitycznym wystąpieniu omówił wybrane zagadnienia powstające na tle zmian kodeksu cywilnego dokonanych ustawą o prawach konsumenta. Po bardzo interesującym wykładzie odbyła się dyskusja, w której zabrali głos sędziowie Sądu Najwyższego Wojciech Katner, Mirosław Bączyk, Zbigniew Kwaśniewski, Józef Frąckowiak i Marta Romańska, członkowie Biura Studiów i Analiz Mateusz Pilich i Łukasz Węgrzynowski, oraz asystent sędziego Arkadiusz Turczyn.

Drugi dzień obrad został poświęcony omówieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 650/2012 w sprawie jurysdykcji,

prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego. Kwestie jurysdykcyjne omówił sędzia Sądu Najwyższego Karol Weitz, zagadnienia kolizyjne – Jerzy Pisuliński, a projektowane przepisy dostosowujące – Marcin Walasik, sędzia odbywający asystenturę w Izbie Cywilnej. W dyskusji, twórczo inspirowanej przez Prezesa Sądu Najwyższego Tadeusza Erecińskiego, zabrali głos sędziowie Sądu Najwyższego Józef Frąckowiak, Kazimierz Zawada i Mirosław Bączyk oraz członek Biura Studiów i Analiz Mateusz Pilich.

W trzecim dniu odbyła się narada przewodniczących wydziałów Izby, podczas której omówiono bieżące sprawy organizacyjne, a także poruszono niektóre wątki jurysdykcyjne.

W czasie wolnym, mimo niepewnej pogody, większość uczestników konferencji uczestniczyła w sympatycznym rejsie „śladami łabędzi” po jeziorze Kisajno statkiem żeglugi mazurskiej „Tałty”.

Konferencja odbyła się w Giżycku, w hotelu „St. Bruno”, posadowionym na ruinach zamku krzyżackiego, nad Kanałem Łuczańskim łączącym jeziora Kisajno i Niegocin. Pogoda była kapryśna, na ogół jednak sprzyjała zarówno obradom, jak i zajęciom rekreacyjnym.

Na zakończenie Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński podziękował uczestnikom – zwłaszcza wykładowcom i dyskutantom – za aktywny udział w konferencji, a Dyrektorowi Biura Organizacyjnego Sądu Najwyższego Krzysztofowi Śledziewskiemu za jej zorganizowanie.

Inauguracja konferencji. Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński wita gości i wszystkich uczestników.

Wykład prof. Jerzego Pisulińskiego, wiceprzewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego.

Wykład prof. Jerzego Pisulińskiego, sędziego Sądu Najwyższego Karola Weitzta oraz sędziego Marcina Wałasika.

W sali obrad.

Rejs „śladami łabędzi” po jeziorze Kisajno.

Dane statystyczne – czerwiec 2015 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1952	310	409	-	30	4	35	-	286	54	1853
3.	CZP w tym:	32	7	8	4	-	-	-	-	-	4	31
	art. 390 k.p.c.	26	6	7	3	-	-	-	-	-	4	25
	skład 7-miu	6	1	1	1	-	-	-	-	-	-	6
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	81	46	43	-	25	3	7	-	-	8	84
5.	CO w tym:	19	57	61	-	10	-	-	-	-	51	15
	art. 401 k.p.c.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	art. 45 i 48 k.p.c.	19	57	61	-	10	-	-	-	-	51	15
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	132	29	35	-	-	-	-	-	8	27	126
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	2216	449	556	4	65	7	42	-	294	144	2109

SPIS TREŚCI

	<i>str.</i>
Uchwały	3
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	7
Głosy	19
Orzeczenia niepublikowane	36
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2015, nr 7-8	44
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2015, nr 9	50
Informacje	55
Fotografie	57
Dane statystyczne	62